

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну**

**ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ АВТОРСЬКИХ ПРИЙОМІВ
ДЛЯ ХУДОЖНЬОГО РІШЕННЯ ПРИ ВИКОНАННІ ТВОРЧОЇ
РОБОТИ \ APPLICATION OF VARIOUS AUTHOR'S TECHNIQUES
FOR ARTISTIC DECISION WHEN PERFORMING CREATIVE
WORK**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка 16-421 групи
Спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація
Освітньо-професійної (наукової)
програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Аверченко Анастасія Олексіївна

Керівник доцент Курак С.П.
Рецензент доцент Думасенко С.А.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Авторський прийом як засіб художньої виразності	5
1.1. Засоби художньої виразності твору.....	5
1.2. Застосування авторської манери у відображенні творчого задуму.....	8
РОЗДІЛ 2. Формування художнього рішення творчої роботи	12
2.1. Художні особливості творчої роботи.....	12
2.2. Послідовність виконання творчої роботи « Душа України »...	14
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	22

ВСТУП

Актуальність даної теми визначається тим, що сьогодні, як і багато років тому, живопис є найбільш поширеним видом мистецтва, тому попит на неї не падає. Образотворче мистецтво в якійсь мірі має вплив на людство, їх світогляд, настрій. Тому, практично в кожному будинку є предмети мистецтва, і в основному це картини.

Сучасний арт-ринок наповнений різноманітною кількістю оригінальних творів мистецтва, в якому художники зі всього світу представляють свою творчість та конкурують між собою за увагу покупців та глядачів. Художники в Україні також розвивають свої таланти, представляючи своє мистецтво як місцево так і виходячи на світовий арт-ринок. Постає питання, як з такої кількості оригінальних жанрів та стилів навитися вирізнитися та бути цікавим та затребуваним? Відповідь у тому, що у кожного художника повинна бути своя оригінальна стилістика роботи, своя манера виконання в будь-якому жанрі, тобто, своя власна авторська манера та прийом. Взагалі, застосування авторського прийому під час створення художнього твору має велике значення, сам він є тим компонентом, що допомагає розкрити ідейний задум автора, вирізнити його та допомогти стати «впізнаваним та особливим», саме авторськими прийомами художник зображує навколишню дійсність такою, яка є в задумі його ідей. Авторські прийоми можуть бути різноманітними: це і особливість виконання певними матеріалами, застосування різних технік та художніх прийомів, оригінальність в композиційному рішенні та подача роботи в оригінальному кольоровому рішенні. Вибір залишається великим, тому митцю необхідно обирати професійний та креативний підхід для виокремлення своєї творчості.

На підставі вищезазначеного темою дипломної роботи було обрано «Застосування різноманітних авторських прийомів для художнього рішення при виконанні творчої роботи».

Об'єкт дослідження – процес формування художнього твору.

Предмет дослідження – авторський прийом як засіб створення творчої роботи.

Мета дослідження – дослідити принцип застосування авторських прийомів для художнього рішення творчої роботи.

Відповідно до мети сформульовано такі **завдання**:

- опрацювати методичну, мистецтвознавчу, науково-педагогічну та літературу з предмету дослідження;
- визначити принцип застосування авторських прийомів при виконанні творчої роботи;
- проаналізувати закономірності використання авторського прийому в образотворчому мистецтві;
- визначити послідовність виконання творчої роботи диптиху «Душа України».

Методи дослідження : зображальний, об'ємно-просторового зображення, метод стилістичного відображення фігурної композиції, метод асоціативного відображення, технічний метод виконання декоративної композиції, метод аналітичному зображенню природи.

Структура роботи. Пояснювальна записка до кваліфікаційного проекту складається зі вступу, двох розділів, чотирьох підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. Авторський прийом як засіб художньої виразності.

1.1. Засоби художньої виразності твору.

Художніми засобами образотворчого мистецтва в різних його видах є звернення до всіх аспектів зорового сприйняття (об'єм, пластика, колір, світлотінь, фактура та ін.) – образотворчі засоби та виразні засоби для художньої виразності твору. Сукупність характерних для виразності твору або твори образотворчих засобів і специфіка їх застосування називається образотворчим мовою.

Пластичність – це придатний для ліплення, податливий, пластичний, тобто якість, властиве скульптурі, художня виразність об'ємної форми, гармонійне співвідношення виразності моделювання, внутрішньою наповненістю, динамічністю форми. У широкому розумінні пластичність - скульптурна, опуклість, виразність об'ємної форми в усіх мистецтвах: архітектурі, живопису, графіці, декоративно-прикладному мистецтві.

Пластика – це мистецтво передачі почуття через рух. Незалежно від того, що перед нами: живопис, скульптура або танець, пластика сприймається через пам'ять тіла. Традиційно, пластичні форми ті, які приємно було б відчутти руками, погладити їх, якби вони були матеріальні. Хоча, краса пластики - такий же складний питання, як і краса взагалі. Пластика дуже близька до фактури, але там де фактура бере відчуттям матеріалу, його смаком і запахом, там пластика втілює відчуття від пози і руху, як ваза втілює руху рук гончара. Якщо в танці пластика виражена явно, то в живопису- через динаміку, і в той же час, пластика говорить динаміці про її напрямки.

Композиція художнього твору створюється за допомогою рисунка, світлотіні, кольору, лінійною та повітряною перспективою. Композиція має важливе значення для створення творчої роботи і в образотворчому мистецтві загалом. Правильна композиція це коли художник не змінює

положення предметів одне до одного, тобто це вміння вдало віднайти точку та кут зору, правильно зобразити на форматі, урахувуючи перспективу, світлотіньове та кольорове рішення, при цьому правильно виділивши головне та другорядне. Також поняття композиції може бути процес творчості, під час якого митець навмисно змінює встановлені правила на свій розсуд, змінюючи компоновання предметів так, аби остаточний варіант відповідав ідейному змісту твору та задуму автора. В художньому творі будь-якого жанру, а в образотворчому зокрема, композиція являє собою головний складовий елемент, який поєднує різні частини в єдине ціле.

Під формою найчастіше розуміють геометричну форму, тобто обриси об'єкта, а об'єм - це його тривимірна просторова характеристика (довжина, висота, ширина). Складні за обрисами предмети з різним об'ємом протягом усього форми завжди можна звести до набору найпростіших геометричних примітивів. У живопису малюнок ускладнений кольором. По суті саме в живопису зображення найближче наближається до глядачів уявленням про натуру, бо воно не відволікає від різнобарвності природи. Колір мінливий, він змінюється під впливом освітлення, відстані предмета від очей, від сусідства інших предметів і від багатьох інших причин, а форма зберігає постійність: ми можемо розрізняти предмети і вранці, і в сутінки, навіть при місячному світлі, хоча їх колір сильно змінюється в цих умовах. Ми їх вирізняємо тому, що при всіх змінах кольору бачимо форму, або, точніше сказати, вгадуємо її, доповнюючи видиме нашою пам'яттю. У сьогоденні мистецький художній твір оцінюється не тільки з боку його професійності, правильності, схожості зображених об'єктів, а перш за все за його виразності та оригінальної манери виконання. Точність в передачі форми, пропорцій натури, прекрасне володіння перспективою, світлотінню - словом, професійна грамотність малюнка - ще не дають

художнього критерію для його оцінки; художність малюнка в картині знаходиться в прямій залежності від того, наскільки повно і широко він розкритий образний зміст даного твору.

Живописець, що ліпить форму кольором, приходять до кордонів предмета в останню чергу, в результаті зображення окремих форм в їх поєднанні і взаємодії. Але і в живописі виразність цих кордонів, навмисне підкреслених або розпливаються в мальовничій серпанку, величезна. Наше око, оцінюючи предмет, звертається до його краях, пробігає по його абрису (на цьому заснована виразність силуетів), тому в живописі художники давно враховують значення контуру, силуету і використовують його в створенні цілісного художнього образу.

Фактура це спосіб подачі, формування поверхні твору. Загалом її поділяють на природну і технологічну: до природної відносять фактуру поверхні, яка не обробляється, фактура, текстура і колір дерева, з якого зроблений предмет, можуть викликати не однакові чуттєві емоції при користуванні цим предметом. Вони можуть нести відчуття легкості або вагомості, досконалої вишуканості, довершеності й лаконічної простоти або звичної буденності[13, с. 2].

Отже, достовірно передавати основні характеристики предмета: форму і об'єм, колір, фактуру, композицію та пластику. Ці поняття пов'язані між собою та допомагають створювати образи такими, що будуть тривимірними на двомірній площині та передаватимуть ідейний задум, за допомогою зображальних засобів. Якщо художник має академічну базу знань тоді він може змінювати закони перспективи або змішувати незмішувані кольори, проте це буде виглядати професійно та гармонійно, а якщо митець аматор тоді вибір художніх засобів буде проводитись інтуїтивно, за своїми законами краси, в будь-якому разі саме образотворчий досвід чи його відсутність можуть допомогти

авторові винайти свою особливу авторську манеру виконання чи зображення.

1.2.Застосування авторської манери у відображенні творчого задуму.

Існує величезна різноманітність стилів і напрямків в образотворчому мистецтві, які не мають чітко виражених кордонів та поступово переходять з одного в інший, при цьому перебуваючи в постійному розвитку, та синтезі між собою. В рамках одного історичного художнього стилю завжди зароджується новий, а той, у свою чергу, переходить в наступний, один жанр може поєднувати в собі два, три, та більше, а техніки виконання поєднуються так, як це неможливо було б уявити ще якихось сто років назад. Чим саме художники відрізняються між собою? Не тільки за віком, талановитістю чи громадянством, особливість в тому, що у кожного митця є своя манера виконання творів.

Художня авторська манера – це такий спосіб самовираження , в якому відображається художня та естетична своєрідність творчості, в якій концентрована вся виразність характерних особливостей, певний напрям, художні традиції окремої національної школи чи власно винайдений манерний почерк, який вирізняє митця з поміж інших. В художній манері відображаються найбільш яскраві, ідейні та змістовні особливості майстра, які відрізняють його індивідуальність та своєрідну неповторність. На відміну від стилю, художня манера відображає переважно зовнішні характерні риси, прийоми роботи, вибір матеріалів та техніку. Художня манера митця може змінюватися відповідно до його творчим задумав або під впливом якихось новітніх тенденцій, особливо

це актуально в сучасному мистецькому просторі, в якому тільки характерна особлива художня манера автора може вирізнити його, даючи при цьому широке поле глядачів, поціновувачів оригінальних особливих художніх манер.

Саме такі компоненти входять в поняття «художня манера художника»:

- технічна складова, тобто манера малювання саме матеріалами (як художник кладе мазки, штрихи; як саме дотримується технології використання матеріалів, як змінює класичну техніку у живопису чи в малюнку; як саме змальовує деталі чи взагалі залишає роботи в стані етюдності).

- світогляд автора, який впливає на його творчість (особисті переконання, громадянська позиція або вибір точки зору на явища чи події, спосіб осмислення реальності, особливості інтерпретації, релігійні погляди, ставлення до оточуючої дійсності, розподіл і багато іншого).

- жанр, який обирає собі митець як головний в його творчості (описує художник сучасні події або історичні епохи, предметний світ або природний, людина і його психологія або те, як він взаємодіє з соціумом, тварини або рослини, море або ліс, квіти чи архітектура).

- техніка та матеріали (живопис або графіка, олійні фарби або акварель, пастель чи акрил, мастихін чи пензлі, може бути власна унікальна або змішана техніка, та інші варіанти)

- тема, яку обирає митець або наскрізну для його творчості або конкретно під окремий твір (про що найцікавіше розповідати або міркувати: про прекрасне і потворне; що добре, а що погано; маленький персонаж у великому світі або вплив особистості на масштабні події, відносини між людьми або між людиною і природою).

- композицію та її особливості (замкнута або відкрита, фрагментарна або класична, як розташований композиційний центр по

відношенню до периферії, як використовуються контрасти, плановість, об'єм, форма та багато іншого).

- стиль художника може змінюватися в різні часи (різні періоди творчості, але не від картини до картини).

Окреме місце в історії українського наївного мистецтва посідає Поліна Райко, як представник вітчизняного наївного мистецтва, досить яскраво втілювала художні образи, при цьому не маючи довгого мистецького пошуку, проте вона вважається одним із феноменів українського художнього світу. Ця талановита жінка працювала у техніці традиційного для багатьох регіонів України розпису на стінах, де домінуючими є рослинні та зооморфні мотиви. Її образна система з'єднує християнську, побутову, радянську, язичницьку символіку, про що художниця, мабуть, ніколи не замислювалася: своє покликання до творчості Поліна Андріївна називала божим даром за усі її страждання і нелегке життя. Розписи майстрині дивовижні й не схожі між собою, жоден з художніх творів Поліни Райко не має назви, але це зовсім не заважає зрозуміти їх. Роботи художниці дуже яскраві й різноманітні. У художньому просторі України непросто віднайти такі глибокі і водночас прості для сприйняття твори, як у неї. Всі настінні розписи базуються на основі її спогадів, душевних переживань, які вона відобразила тими художніми засобами, які були для неї знайомі та доступні [14, с. 2].

Олександра Івахненко також відомий український художник, який в своїх творах використовував рослинні та зооморфні мотиви, наприклад в роботі «Благослови, земле», яка має відголоски українського бароко й асоціюється з одвічним образом Богоматері-Оранти. Його манера вирізняється іконографічністю, де прописані руки та деталі, а лик увінчаний українським вінком, зі згардою на грудях і плахтою, що розчиняється в українських стилізованих пейзажах. Живопис митця виконаний відображає традиції українського

образотворчого мистецтва, у своїх роботах він добре відображав народну творчість та поєднував з релігійним малярством, для того, щоб творити у царині історичного жанру він глибоко досліджував нашу історію, зокрема героїчну козацько-гетьманську епоху. Орнамент з рослинними мотивами, колористика та яскравість кольору нагадують традиційні українські килими. фігури, предмети побуту, фантастичні простори, структури, деталі, образи, все це створює ефект килиму, в якому кожний клаптик є дуже важливим елементом орнаментальної композиції, козаки та гетьмани, дівчата і янголи, худоба та птахи – всі вони є постійними учасниками живописного дійства в роботах художника. Особливість його художньої манери полягає в стилізації образів, використання яскравих локальних кольорів, заокруглення гострих форм та схожість з іконографічними образами, щодо матеріалів, то здебільшого використовував олійні фарби на полотні, в якому кожен мазок фарбою згладжувався з іншим, виписуючи особливі художні образи, але класичними засобами[8, с. 13].

Отже, застосування авторського прийому під час створення художнього твору має велике значення, сам він є тим компонентом, що допомагає розкрити ідейний задум автора, вирізнити його, допомогти стати «впізнаваним та особливим», саме завдяки авторським прийомам художник зображує навколишню дійсність такою, яка є в задумі його ідей. В роботах будь-якого художника можна впізнати тільки йому характерний стиль. Авторський стиль так як і авторський прийом в багато чому визначається набором художньо-образотворчих прийомів, які використовуються в картинах, зокрема в живописних, графічних, декоративних та інших. Художник обирає саме такі прийоми, які відповідають його характеру та ідеям.

РОЗДІЛ 2. Формування художнього рішення творчої роботи

2.1. Художні особливості творчої роботи.

Одним найважливішим компонентом творчості є світогляд художника, яке визначає напрямок і зміст всієї його роботи. Головними критеріями світогляду є його відповідність об'єктивним законам життя, його оригінальність і прогресивність. Воно безпосередньо впливає на становлення методу творчості, на вибір техніки, матеріалів, ідей та задумів. У творчому процесі має значення естетичний та художній смак, ставлення до життя і принципи художнього втілення. Кінцевим продуктом творчого задуму є виконання творчої роботи.

Для виконання якісної творчої роботи художнику необхідно володіти майстерністю в широкому сенсі цього слова, тобто мати здібності художнього бачення, образного мислення і художнього втілення, ці вміння допоможуть створювати художні образи, які матимуть загальнонародну цінність. Тому митцю важливо володіти всією палітрою художніх засобів, свободою вибору, оригінальним підходом до виконання та втілення ідеї за допомогою свого авторського стилю чи манери.

Мистецький твір завжди наповнений рисами особистості творця, який завжди пізнає, спостерігає, переживає та трансформує свої враження та життєві явища в тематику та ідейність своїх робіт. Протягом життя митець збагачує свої враження, знання, досвід, та з часом стає професіоналом своєї справи, може ніби віддзеркалювати оточуючий світ в своїй творчості. Особливо помітно коли митця глибоко вражає якась життєва обставина, щаслива або сумна подія, шлях людської долі, який згодом цей життєвий матеріал перетворюється на художні образи. Загалом, пізнання оточуючої дійсності та спостереження життя – це поступова підготовка до творчості, це своєрідний етап в творчому процесі. Створення задуму твору можна розглядати як другий

етап творчого процесу. З моменту створення ідеї та задуму твору розпочинається сам процес творчості. В такий момент митця цікавлять окремі факти, події, характерні риси, які властиві певному колу людей. Спостереження й пізнання навколишньої дійсності мають у цей час вибіркового характеру. Це вже третій етап творчого процесу. Процес роботи над твором мистецтва досить складний та відповідальний. Він потребує глибокого усвідомлення тематики та того послугу, який напружується до глядача. Процес роботи над твором мистецтва з самого першого етапу передбачає вирішення багатьох завдань композиційного характеру, а сам творчий процес роботи над картиною пов'язаний з багатьма діями, які відображають формування образу натури в свідомості художника з подальшим втіленням цього образу на площині за допомогою матеріалів, а також з елементами аналітичного вивчення натури. Творчий процес у кожного художника особливий та індивідуальний. Це дуже цікавий, незвичайний та тривалий шлях створення образу. Можна відмітити лише основні етапи в цьому процесі.

Початковим етапом творчості є створення ідеї, задуму, теми. Спочатку ідея він може бути незрозумілою чи неконкретною, може від однієї теми перейти до іншої та зупинитись на зовсім несподіваному варіанті. Проте тематика твору повинна бути відображена на матеріалізована у практичній роботі.

Другим етапом творчості можна вважати виконання ескізів, в яких автор наповнює свою ідею образами та конкретизує їх на двомірній площині. В самих ескізах тема може набути більш широкого значення, наповнитись деталями, які зможуть більш повною мірою розкрити суть.

Третій етап – це безпосередньо реалізація задуму, в процесі якої відбувається подальше уточнення і розробка змісту, втілення його в конкретній формі за допомогою засобів художньої виразності.

Закінчується творчий процес появою художнього образу та його матеріалізація в практичній роботі.

Таким чином, художня творчість це складний процес пізнання та образного відображення навколишнього світу. Основою такого художнього образу є задум та ідея, а сутністю художнього образу є втілення особливих та відмінних рис та відображення його за допомогою художніх засобів виразності. Сучасне українське образотворче мистецтво має великі досягнення та різноманітність авторів та їх творчості, в якій відбуваються різні трансформації та експерименти з кольором, композицією, синтезом жанрів, поєднанням технік та прийомів, стилів та напрямів.

2.2. Послідовність виконання творчої роботи

Творча робота «Душа України» це зображення символічних та водночас реалістичних образів, які відображують нашу українську культуру. Під час роботи було використаний авторський прийом за допомогою художніх матеріалів та техніки виконання.

На лівій частині ви можете побачити образ козака, а позаду нього його вірного коня, який є символом відданості. В правому верхньому куту написані слова, авторським шрифтом « Слава козацька не вмере не поляже от нині і до віку». Загалом фігура козака статична, був обраний ліричний варіант, він сидить та грає на сопілці про долю нашого народу, про події козацького життя, а його кінь ніби охороняє його та перепочиває він довгої дороги, але готовий скоро вирушити далі. Також присутні елементи нашої землі, зокрема природи у вигляді невеличкого деревця та гілочок. В руках граючого зображена сопілка, яка є символом чарівної української пісні, яка завжди супроводжувала наш народ під час

всіх тужливих та щасливих подій, а також означає, що українці є творчим та духовним народом, якого пісня здатна об'єднати та надихнути та звитяги.

На правій частині диптиху зображена дівчина, українка, також в статичній спокійній позі, яка зайнята вишивкою та з задумливим поглядом. Позаду неї в правому верхньому куті летить лелека, одвічний образ затишку та благополуччя, сімейного затишку для нашого народу. А саму дівчину оточують також природні елементи: квіти троянди, листя та молоді деревця. В лівому верхньому куті також зображено вислів «Наша дума, наша пісня не вмре, не загине...От де люде, наша слава, Слава України!». Дівчина зображена в святковому вишитому вбранні та з квітковим віночком на голові, вона символізує красу, молодість, квітучість та духовність. В її руках можна побачити вишиті гілочки рослин, які доповнюють образ ідейно та символічно.

Всі ці образи знаходяться в певній дії, хоча їх фігури статичні, дівчина вишиває, козак грає, лелека летить, кінь ніби тільки но підійшов а його гриву колише вітер. Обидва написи на частинах диптиху є відомими та надихаючими, їх можна зустріти в українській літературі, зокрема в оповіданнях, старовинних думках та піснях, вони були закликком та мотивуючим слоганом як для козаків так і для простого народу, ці слова добре відтворюють настрій та характер українців.

Тож можна зазначити, що композиція даного диптиху врівноважена та статична, загальний колорит побудований за принципом контрасту та допоміжних кольорів(зелено-червоного, бузково- рожевого, блакитно-охристого).

Загалом всю нашу практичну роботу ми розділили на етапи:

1. Збір інформації та перегляд схожих робіт для визначення свого напрямку роботи.
2. Вибір матеріалів та техніки, в якій наша робота буде виконана(від кольору паперу, матеріалів до розміру роботи та її кінцевий варіант оформлення).
3. Розробка ескізів, спочатку графічних на форматі А4, згодом кольорових та ескізів в повний розмір.
4. Перенесення малюнку на формат відповідно обраного розміру, уточнення на ньому предметів, деталей та приведення до остаточного композиційного рішення.
5. Перенесення готового ескізу на формат відповідного розміру.
6. Виконання роботи акварельними фарбами методом лесування, додавання написів авторський шрифтом, та додавання деталей.
7. Деталізація та узагальнення роботи, приведення її до першочергового задуму та вигляду.
8. Оформлення роботи за допомогою паспорту, пластикового скла та рами.

Тепер можемо детальніше розглянути поетапність виконання декоративного диптиху. Наша творча робота є диптихом «Душа України», в якій відображено головні та впізнавані образи, образ козака, що грає на сопілці про свою рідну землю та славу козацьку й символізує невмирущу силу наших захисників та образ дівчини українки, яка відображує красу та духовність нашого народу. Сам диптих поділяється на дві повноцінні роботи, які поєднується стилістикою, задумом та

жанром. Кожна робота має розміри разом з оформленням паспорту 93/73 см, а центральне зображення, тобто основний формат 50/63 см.

Кольорова гама всієї роботи підібрана з урахуванням всіх законів колористики, ми обрали темно-зелене паспорту та світло-зелену раму, які доповнюють основне зображення та гармонійно контрастують з головним зображенням. Під час виконання роботи використовувались такі художні матеріали, як акварель, білий папір, олівець, ластик, пензлі різні за формою та розміром.

На першому етапі роботи ми обирали саме те, що буде зображено відштовхуючись від тематики роботи, а саме використовували принцип застосування авторських прийомів при виконанні диптиху.

Авторський прийом дуже добре помітний та був використаний в роботі таким чином, а саме: застосування прийому лєсування акварельними фарбами, тобто один шар фарби накладався зверху після висихання нижнього, це використано з метою прозорого чистого нашарування фарби, без ефекту розтікання, для того, щоб всі необхідні елементи виглядали дещо графічно, але при цьому живописно, адже відомо, що техніки та прийоми роботи аквареллю досить різноманітні, можна працювати в техніці «а-ля прима», лєсуванням, по-вологому, можна деталізувати та поєднувати з різноманітними графічними матеріалами, використовувати як самостійною технікою або ж як підмальовком для роботи акриловими, олійними, гуашевими фарбами та іншими матеріалами. Але в нашій творчій роботі акварельні фарби використовуються одноосібно, без використання графічних матеріалів. Деталізація виконана пензлями меншими за розмірами, а основна прописка великими та середніми.

Також під час виконання диптиху був використаний один з головних правил живопису– принцип тепло- холодності, коли холодні та теплі відтінки доповнюють один одного, наприклад в лівій частині одяг

козака виконаний теплими та контрастними кольорами: охриста сорочка з тепло-червоною каймою поєднується з тепло-зеленими шароварами та червоними чобітками. Позаду фігура коня виконана в холодній гамі, були використані сірі, блакитні, сині та бузкові відтінки, а напис вислову виконаний світлою золотистою охрою.

На правій частині диптиху також можна побачити відображення принципу тепло-холодності: тепло-червона спідниця, бузкові відтінки сорочки, різноманітні відтінки зеленого та блакитні холодні кольори на крилах лелеки, контраст в кольорах віночку та золотистий охристий шрифт.

Для підсилення ефекту авторського прийому, не було застосовано кольоровий фон, тобто кольоре рішення набули зображені фігури та елементи композиції, залишившись на основному білому фоні формату роботи. Це зроблено для того, щоб основна увага глядача була прикута до основних об'єктів композиції та для більшого контрасту. Також можна помітити, що біля фігури козака та дівчини відсутні падаючі тіні, як одного з основних принципів реалістичного зображення. Відсутність такого елемента, як падаюча тінь властива декоративному зображенню та стилізації. Проте принцип реалістичності використовується в малюнку самих фігур, а також збережені основні пропорції та перспективні скорочення.

Композиція у художньому творі – це певне розташування образотворчих елементів на картині, які дозволяють з найбільшою повнотою та силою висловити ідейний задум. Для того, аби звернути увагу глядача та зацікавити його, автор намагається підібрати найбільш вдалі виразні засоби зображення. В даному диптиху це використання кольорової плями на світлому фоні(фігури та елементи композиції виконані в кольорі, а фон залишився білим).

Отже, для виконання творчої роботи «Душа України» було використано декілька етапів, а саме: пошук композиції в ескізах та загального колориту, вибір матеріалів та засобів виразності, виконання роботи у матеріалі на великому форматі, основна робота в кольорі, деталізація, узагальнення та оформлення роботи паспарту та рамою. Можна зазначити, що особливістю застосування авторського прийому в даній роботі є поєднання реалістичного зображення з прийомами декоративності, використання акварельних фарб прийомом лесування та графічності в техніці виконання, збагачення композиції написом авторським шрифтом, який часто зустрічається в українській літературі та поєднує частини диптиху за смисловим ідейним змістом. Для узагальнення та завершеності роботи були оформлені темно-зеленим паспарту та світло-зеленою рамкою, що тільки підсилює ефект контрасту. Тож можна зазначити, що використання авторського прийому в роботі підсилює ефект зображення, виокремлює твір завдяки поєднанню живописних та графічних технік, шрифтового напису та цікавого композиційного рішення. Авторський стиль так як і авторський прийом в багато чому визначається набором художньо-образотворчих прийомів та засобів виразності твору, загальним колоритом та композиційним рішенням.

ВИСНОВКИ

Дослідивши літературні джерела за темою кваліфікаційної роботи можна зробити висновки, що достовірно передавати основні характеристики предмета можна за допомогою: форми та об'єму, кольору, фактури, композиції та пластики. Ці поняття пов'язані між собою та допомагають створювати образи такими, що будуть тривимірними на двомірній площині та передаватимуть ідейний задум, завдяки зображальним засобам. Якщо художник має академічну базу знань тоді він може змінювати закони перспективи або змішувати незмішувані кольори, проте це буде виглядати професійно та гармонійно, а якщо митець аматор тоді вибір художніх засобів буде проводитись інтуїтивно, за своїми законами краси, в будь-якому разі саме образотворчий досвід чи його відсутність можуть допомогти авторові винайти свою особливу авторську манеру виконання чи зображення. Взагалі, застосування авторського прийому під час створення художнього твору має велике значення, сам він є тим компонентом, що допомагає розкрити ідейний задум автора, вирізнити його та допомогти стати відомим, вирізнити його творчість серед широкого різноманіття робіт. Також для створення оригінального твору образотворчого мистецтва необхідна художня манера автора, яка відображає переважно зовнішні характерні риси, прийоми роботи, вибір матеріалів та техніку. Художня авторська манера митця може змінюватися відповідно до його творчого задуму або під впливом якихось новітніх тенденцій, особливо це актуально в сучасному мистецькому просторі, в якому тільки характерна особлива манера автора може вирізнити його, даючи при цьому широке поле глядачів, поціновувачів оригінальних особливих художніх манер.

Проаналізувавши принципи художнього процесу художня творчість це складний процес пізнання та образного відображення навколишнього світу. Основою такого художнього образу є задум та ідея, а сутністю художнього образу є втілення особливих та відмінних рис та відображення їх за допомогою художніх засобів виразності. Сучасне українське образотворче мистецтво має великі досягнення та різноманітну кількість авторів та їх творчості, в якій відбуваються різні трансформації та експерименти з кольором, композицією, синтезом жанрів, поєднанням технік та прийомів, стилів та напрямів.

Проаналізувавши принципи рішення за застосування авторських прийомів при створенні творчої роботи «Душа України» можна виокремити певні етапи: пошук композиції в ескізах та загального колориту, вибір матеріалів та засобів виразності, виконання роботи у матеріалі на великому форматі, основна робота в кольорі, деталізація, узагальнення та оформлення роботи паспорту та рамою. Можна зазначити, що особливістю застосування авторського прийому в даній роботі є поєднання реалістичного зображення з прийомами декоративності, використання акварельних фарб прийомом лесування та графічності в техніці виконання, збагачення композиції написом авторським шрифтом, який часто зустрічається в українській літературі та поєднує частини диптиху за смисловим ідейним змістом. Для узагальнення та завершеності роботи були оформлені темно-зеленим паспорту та світло-зеленою рамкою, що тільки підсилює ефект контрасту. Тож можна зазначити, що використання авторського прийому в роботі підсилює ефект зображення, виокремлює твір завдяки поєднанню живописних та графічних технік, шрифтового напису та цікавого композиційного рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безклубенко С.Д. Мистецтво як засіб комунікації // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Мистецтвознавство.- Київ., 2015.-Вип. 32. С. 5–13
2. Богуцький Ю.П. українська культура в європейському контексті / Ю.П. Богуцький, В. П. Андрущенко, Ж.Б. Безверщук, Л.М. Новохатько. – Київ.: знання, 2007. – 679 с.
3. Вишеславський Г. Сучасне візуальне мистецтво України періоду постмодернізму//Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст.: у 2 кн. 2006. Кн. 2.С. 424–481.
4. Естетика : навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін. – Київ., 2004.
5. Завальнюк О.М. Минуле і сучасне Каменець-Подільська / О.М. Завальнюк, А.Б. Комарницький, В.Б. Стецюк. Вип. 2. - Каменець-Подільск, 2007. - С. 213-218.
6. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст./Редкол.:В. Сидоренко, –К.: Інтертехнологія, 2006. –Кн.2:–656с.
7. Откидач В. М. Художня творчість: Критико-бібліографічний огляд // Культура України. Випуск 37. – К., 2012.,С 45
8. Храпачов О. Василь Іванович Гурін. Мистецькі роздуми// Українська академія мистецтва. – Київ., 2014 –Вип. 23 –С. 168-175.

Електронні джерела:

9.Стилістичні особливості етностилю в творчості сучасних українських митців режим доступу:
http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24169/1/%D0%90_Kriukova_D_Mostov_chikova_MV.pdf. (дата звернення 8.04.2020)

10. Митець_суб'єкт художньої творчості. Режим доступу: https://pidruchniki.com/13820328/etika_ta_estetika/mitets_subyekt_hudozhn_ouy_tvorchosti (дата звернення 3.03.2020)

11. Вісім наївних питань про сучасне мистецтво. Режим доступу: <https://www.the-village.com.ua/village/city/specials-city/290651-hennessy> (дата звернення 9.04.2020)

12. Десять художників які малюють картини незвичайним способом. Режим доступу: <https://art-holst.com.ua/uk/10-neobichnyh-hudozhnikov/> (дата звернення 8.04.2020)

13. Засоби емоційно-художньої виразності. Режим доступу: <https://subject.com.ua/textbook/technology/10klas/24.html> (дата звернення 14.03.2020).